

vprašanja, dejstvo pa, da so bili spisani za kongres, potrjuje že samo znanstveni nivo teh razprav. Dobiva se pri vseh pravniških združenjih.

Razne vesti.

V Ljubljani, meseca novembra 1927.

Osebnosti. Imenovani so: za okrajnega sodnika in predstojnika okrajnega sodišča v Sevnici Rudolf Ročnik, za okrajne sodnike v Mariboru dr. Boris Mihalič, Ivan Mikluš, dr. Rudolf Adamič, premeščena sta sodnika Anton Radej v Šoštanj, dr. Lovro Lipič v Ptuj, za pravnega pripravnika je postavljen dr. Leon Berlic. — Vladni tajnik Dominik Dereani je premeščen k velikemu županstvu v Mariboru. — Za finančna komisarja sta postavljena Ludovik Muha v Novem mestu in Ivan Predikaka v Mariboru, za inspektorja pri podružnici poštne hranilnice v Ljubljani dr. Vladimir Vidmar. — Odvetniško pisarno sta otvorila odvetnika dr. Ivo Lulik v Ljubljani in dr. Maks Snuderl v Mariboru, z odvetniško pisarno sta se preselila dr. Hinko Schreiner v Slovenj Gradec in dr. Stanko Sajovic v Kranj. — Umrli so: notar Mihael Korbar, vladni svetnik Pavel Svetec, sodni svetniki v pok. Karel Mulej, šef gradbenega urada dr. Iko Est, svetniki stola sedmorice Makso Černe.

Kronika društva »Pravnika«. V mesecu novembru je priredilo društvo dvoje predavanj. Dne 2. novembra je predaval g. sodni svetnik Anton Lajovic o predmetu: »Materijalno procesno vodstvo in njega meje po našem c. pr. r.« Predavatelj je poudarjal, da je uzakonil pokojni Klein v civilnopravnem redu oficijalno maksimo, kar kažejo §§ 180, 182, 183, 496 in 503 c. pr. r., ki pa se križa z dispozicijskim principom. Zakon uporablja pri tem izraze: izčrpno obravnavanje, navedbo »znatnih, bistvenih« okolnosti. Ti izrazi so vrednostni pojmi. Za njih merilo sta merodajna samo dva vidika: pravni vidik in kavzalitetni vidik. Prvi je merodajen pri izbiranju trditvenega gradiva. Samo aplikacija pravne norme na konkretni primer kaže, kje so nedostatki strankinih trditev. Merilo pri vrednotenju gori navednih zakonitih izrazov, kadar gre za oblikovanje dokaznega gradiva, označa predavatelj za kavzalitetni vidik. Meja, doklej sega materialno procesno vodstvo, je podana s tožbeno individualiteto in ne samo z golim zahtevkom stranke, kakor misli to Klein. Ta pojem je nujna posledica zakonskih institucij litispence in pravnomočno razsojene stvari in obenem naravna in samo ob sebi umevna podlaga vsakemu obravnavanemu predmetu. — Drugo predavanje se je vršilo dne 23. novembra, tema predavanju je bil, in to na željo naših gospodarskih krogov, »O načrtu zakona o prisilni poravnavi izven konkurza«. Predavatelj g. sodni svetnik dr. Erik Eberl je prepustil odločitev, ali je institut prisilne poravnave izven konkurza potreben ali ne, gospodarskim

krogom samim, omejil se je na to, ali nudi zakonski načrt takšne garancije, da bo prisilna poravnava res v prospeh in da bodo onemogočene zlorabe. Zakonski predlog sicer ni slab, treba pa ga je v navedeni smeri izpopolniti in poostriti. Potrebno je zato, da dolžnik predlaga pravočasno uvedbo poravnalnega postopanja. To naj se koj ustavi, čim se izkaže, da ga dolžnik ni predlagal po treh mesecih, ko je moral doznati, da je insolventen. Dalje, če je prej prepisal nepremičnine na zakonskega druga ali otroke in je to povzročilo insolenco, oziroma če ga ni predlagal v osmih dneh, ko je bila tretjina njegove imovine zarubljena. Zato se mora zanesljivo ugotoviti dolžnikovo imovinsko stanje, vzrok insolvence in čas, kdaj je ta nastopila. Vse to mora ugotoviti upravnik, ki more biti samo pravnik (odvetnik, notar, sodnik v pok.). Temu na strani stoj upniški odbor, ki naj bo obligaten. V upniški odbor naj pošlje svojega zaupnika tudi manjšina, vsaj s posvetovalnim glasom. Poravnalni sodnik pa pazi na zakoniti potek postopanja. Poravnalna kvota znašaj najmanj 50%, če je pa vzrok insolvenci elementarna nezgoda, zoper katero se ni mogoče zavarovati, pa najmanj 10%. Za izvedbo sklenjene poravnave mora jamčiti tudi zakonski drug z vso svojo imovino. V debati, ki se je razvila, je nastopilo več govornikov, ki so predlagali deloma še ostrejšše kavitale kakor predavatelj. Pokazala se je torej očitna tendenca, da se z zakonom pot špekulantom do poravnave ne sme odpreti.

Dr. Ladislav Polić †. Dne 8. novembra 1927 proti večeru je umrl v Zagrebu dr. Ladislav Polić, univerzitetni profesor in bivši narodni poslanec. Dasi je bolehal že dalj časa in je razodeval njegov obraz več kakor samo prehodno neugodje ter se vsled tega tudi III. Kongresa pravnikov v Sarajevu, čigar predsednik je bil letošnje leto, ni mogel udeležiti, je vendar nenaдна vest o njegovi smrti globoko vplivala. Težka izguba je to za našo pravno vedo. Dr. Polić je bil eden naših najodličnejših poznavalcev državnega, upravnega in meddržavnega prava, napisal je razne razprave, ki so izšle večinoma v zagrebškem Mjesečniku. Znan je dr. Polić tudi kot parlamentarec, njegovi državnopravni govori v Narodni skupščini tekom zadnjih let so znani vsi naši javnosti. Zagrebška univerza je izgubila z njim prvovrstnega učitelja, ki ji je po njegovi upokojitvi bil komaj zopet pridobljen, zagrebško Pravniško društvo pa svojega dolgoletnega predsednika in mnogokratnega predavatelja. Rojen je bil dr. Ladislav Polić 20. oktobra 1874 v Karlovcu, studiral je v Zagrebu, Heidelbergu, Budimpešti in na Dunaju.

K vprašanju upoštevanja zadržka bračne vezi pri državnih uradnikih. Katoličan X. je poročil kot samski ženin katoliško sodno ločeno ženo-nevesto Y. dne 16. avgusta 1920 v Nemški Avstriji na podlagi dispenze nižjeavstrijske deželne vlade z dne 26. junija 1920, glasom koje je dobila Y. po § 83 o. d. z. — če izpolni druge zakonite pogoje — spregled bračnega zadržka bračne vezi (§ 62. o. d. z.). Računovodstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani je dvomilo, ali gre v tem primeru X-u, ki je po poroki postal državni uradnik naše države, v smislu čl. 8 drag. naredbe z dne 18. aprila 1924, za zakonito soprogo in ali se mu sme izplačevati

rodbinska doklada za ženo. Glavna kontrola v Beogradu je z aktom od 23. februarja 1927 br. 103.262 izrekla: »da je primetba Mesne kontrole neumesna, pošto se iz izvoda venčanih vidi, da se je X. venčao sa svojim nevestom Y. i da se ona ima smatrati zakonitom ženom sve dotle, dok nadležne oblasti ovaj brak ne ponište §§ 97 i 99 gradj. zak. i § 188 gradj. sudskog postupka, pa joj kao zakonitoj ženi pripada dodatak na skupoću«. (Besedilo pod ušesci je doslovno prepisano; citacija § 188 gradj. sudskog postupka je očividna pomota, a na stvari ničesar ne izpreminja.

Odmera pravnih stroškov v prekinjeni pravdi v svrhi prijave v konkurzno maso. Ko se je otvoril o imovini tožene stranke konkurz in postopanje zato po § 7 k. r. prekinilo, je predlagala tožeča stranka, da se ji dotlej narastli pravdni stroški odmerijo, da jih bo utegnila obenem s terjatvijo prijaviti v konkurzno maso. Sodišče je ta predlog zavrnilo in je to odločbo potrdilo tudi višje deželno sodišče v Ljubljani s sklepom od 4. junija 1927 opr. št. R I 87/27. V razlogih se pravi med drugim: Mero-dajni predpisi c. pr. r. nikjer ne predpisujejo, da bi se imeli pravnih stroškov prekinjene pravde po pravnem sodišču odmeriti v to svrho, da bi jih mogla stranka — v našem primeru tožeča stranka — prijaviti k ugotovitvenemu naroku — ter tudi k. r., čigar določbe uravnavajo po § 159 c. pr. r., prekinjenje in povzetje tekočih pravi, take odmere ne predvideva. Rekurz ima prav, da spadajo po § 54 k. r. v isti razred s terjatvijo tožeče stranke tudi do otvoritve konkurza narastli pravdni stroški, da mora to terjatev po § 102 k. r., čeprav glede nje teče pravni spor, uveljaviti po predpisih k. r. in da mora po § 103 k. r. v prijavi poleg drugega navesti tudi višino terjatve. Nima pa raz stališče zakona prav, ko trdi, da zakonitih predpisov v pogledu prijav ne more izpolniti, če se višina pravnih stroškov sodno ne določi in da je vsled tega bil od prvega sodnika zavrnjeni predlog brezpogojno in nujno potreben, da se preprečijo stroški moreb. naknadnega ugotovitvenega naroka, ako bi pravočasno prijavo zamudil. Res bi s predlagano odmero ne bil nihče prikrajšan ne prezadolžena toženka ne njeni upniki, res je pa tudi, kar rekurz sam docela pravilno poudarja, da bi bilo vkljub tej odmeri konkurznemu upravitelju dano na prosto voljo, da te terjatve torej posebej še višine pravnih stroškov ne prizna. Čim je temu tako, potem tudi ni pravega smisla ne glede na nedostajanje takih zakonskih predpisov, da bi pravdno sodišče stroške odmerjalo. Tožeča stranka more pravnne stroške številčno prijaviti po stroškovniku. Stvar konkurznega upravitelja, ki se bode iz pravnega spisa v stvari izvestil, v katero svrhu predpisuje ravno § 103 odst. 2 k. r. navedbo pravnega sodišča in spisovnega znaka, bo, da tako terjatev samo kakor tudi pripadke — torej i pravnne stroške prizna docela ali deloma ali pa ne prizna. Tožeči stranki ostane potemtakem tudi za nepričakovani primer, da bi konkurzni upravitelj le pravnih stroškov ne priznal in da bi v tem oziru ne prišlo do sporazuma, kot se običajno dogaja, neokrnjena pravica, da pravnno postopanje po skrbi tožbenega zahtevka nadaljuje.